

kommer et afsnit om forureningens påvirkning af udenrigshandel og betalingsbalance, og et afsnit om dens afhængighed af samfundssystemet. Endelig er der et afsnit om forurening og økonomisk vækst.

I det *sidste kapitel* gives indledningsvis nogle overvejelser om mulighederne for at fastsætte en målsætning for forureningsbekæmpelsen. Til dette kommer en gennemgang af den danske miljølovgivning og af de konkrete foranstaltninger på luftforureningsområdet.

Det er konklusionen i kapitlet, at den hidtidige danske politik ikke synes at give nogen overbevisende garanti for, at målet om et renere Danmark ikke kunne opnås på en billigere måde.

IBEN SPLIID og UFFE BUNDGAARD-JØRGENSEN: *Skitse til en procedure for kommunalplanlægning*. Institut for Matematisk Statistik og Operationsanalyse (IMSOR), Danmarks Tekniske Højskole, nr. 21/22, København 1974, 522 pp.

Afhandlingen er udarbejdet således, at Iben Spliid af afhandlingens 13 kapitler og appendix har skrevet kapitlerne I, II, VI, IX, X, XII samt appendix A, E og F, mens Uffe Bundgaard-Jørgensen har udarbejdet kapitlerne O, III, IV, V, VII, VIII, XI og appendix B, C og D.

Afhandlingen falder i øvrigt i 4 dele samt nogle appendices, der omhandler afgrænsede problemstillinger.

Første del giver en kort introduktion til forfatternes planlægningsopfattelse, som tager udgangspunkt i Kornais sondringer mellem fatalistisk, beslutningsteoretisk og politologisk orienteret planlægningsfilosofi. Forfatterne er især påvirket af den sidste, hvil-

ket tydelig markeres gennem hele afhandlingens holdning til planlægningsproblemstillingen. Derudover omhandler første del en række eksisterende praktiske og teoretiske planlægningssystemer og -modeller, såvel fra lokalt niveau – bl. a. Lowry, New Haven, Cleveland og Per Holm modellerne – som fra nationalt – Frankrig, Ungarn, Danmark og Grønland.

Sigtet med gennemgangen er et forsøg på en vurdering af, hvilke elementer af disse modeller der forekommer relevante set i relation til planlægningsproblemstillingen på kommunalt niveau. Specielt de teoretiske, decentraliserede planlægningsmodeller (ex. Malinvaud og Kornai) der også inddrager spørgsmålet om omfanget af og fordelingen af ressourceforbruget indenfor den offentlige sektor har interesse set i relation til kommunalplanlægningsproblemstillingen. Ligeledes har de erfaringer og den planlægningsprocesbeskrivelse, som en gruppe forskere (ledet af Friend og Jessop) nåede frem til i Coventry interesse for denne problemstilling.

Andel del behandler vidt forskellige problemkredse, som dog idémæssigt er knyttet sammen. Der indledes med en diskussion af benefit-cost-analyser og deres mulige anvendelse i kommunalplanlægning, herunder gøres der en del ud af at forklare selve metoden og specielt angive nogle af dens begrænsninger. Der konkluderes, at den *ikke* kan anvendes ved den tværgående prioritering, eventuelt med undtagelse af forsøg på en afdækning af implicite politiske benefits- og disbenefitsvurderinger. I det følgende kapitel behandles værdiproblemet og planlæggerens rolle, mens denne dels sidste kapitel omhandler korrespondanceanalyse. Korrespondanceanalysen er hentet fra teorien om

mønstergenkendelse, og er en metode, der kan anvendes, når megen information – i det konkrete tilfælde: mange planer med forskelligartede konsekvenser – skal overskues. Princippet går ud på at finde de indbyrdes forskelle mellem planerne, for dermed at lette beslutningstagerne (in casu: politikerne) overblikket over mange alternative planer.

I tredje del behandles afhandlingens hovedemne, den kommunale planlægning. Der stilles forslag til en ny procedure for denne planlægnings udførelse i en formaliseret søge-læreproces, som tager et operationelt hensyn til de faktiske politiske og administrative forhold i danske kommuner, og til relationerne mellem statslige myndigheder, amtskommuner og primærkommuner. Der ligger væsentlige styringselementer indbygget i denne planlægningsproces, ligesom en meget bevidst og gennemskuelig prioritering søges gennemført, hvor noget sådant er muligt.

Ved udarbejdelsen af planlægningsproceduren (som er illustreret ved et gennemgående taleksempl) går forfatterne ud fra, at en operationel kriteriefunktion for resultatet af den kommunale virksomhed ikke vil kunne opstilles. Målfastsættelsen lægges herved over i en rent politisk proces, hvorunder der finder en vis mål-middel-revision sted i planlægningsperioden. I selve planlægningsproceduren sondres der mellem aktive og passive planområder, hvor de passive planområder er sådanne, som er fastlagt exogent, og som kommunalpolitikkerne derfor ingen indflydelse har på. Sådanne passive planområder behandles i trendextrapolerende prognosemodeller.

Til slut beskrives en afbalanceringsprocedure baseret på anvendelsen af en L.P.-model, der anvendes til at finde den kombi-

nation af sektorplaner, der kan benyttes som udgangspunkt for de politiske forhandlinger i kommunalbestyrelsen.

I fjerde del diskuteres kort et par mere teoretiske modeller (bl. a. en spilteoretisk), som synes at kunne *videreudvikles*, således at de vil kunne anvendes som hjælpeværktøj ved de politiske forhandlinger i kommunalbestyrelsen i forbindelse med opstillingen af en totalplan for kommunen.

Konklusionen af afhandlingen er, at man i praktisk planlægning er tvunget til at vurdere alternative planer på grundlag af disses servicemæssige konsekvenser udtrykt i fysiske, økonomiske og andre termer snarere end alene i økonomiske termer. Denne konklusion hviler på en antagelse om, at de fra økonomien hentede metoder er utilstrækkelige i praktiske beslutningssituationer til at beskrive den komplekse virkelighed, i hvilken kommunalplanlægning finder sted. Den i afhandlingen udviklede planlægningsprocedure skal opfattes som et forsøg på at opstille en sådan systematisk servicebeskrivelses- og konsekvensberegningsprocedure til at lette beslutningstagerne overblikket under den politiske prioriteringsproces.

Nye danske bøger

Andet notat vedrørende det offentlige politik for de små øer (angående støtte til trafikbetjeningen). Afgivet af en arbejds-

For at lette henvisninger er fra og med dette nummer af tidsskriftet omtalerne af nye bøger m.v. forsynet med et nummer bestående af seks cifre. De første to cifre angiver årstallet, det tredje cifre det pågældende nummer af tidsskriftet inden for årgangen, mens de sidste tre cifre er et løbenummer inden for det enkelte hæfte. Red.